

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Socialdemokratiet i Europa : Socialdemokratiets kongres september 1996

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1996

Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 4

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

125
SOCIALDEMOKRATIET

EUROPA

S O C I A L D E M O K R A T I E T I

SOCIALDEMOKRATIETS KONGRES SEPTEMBER 1996

SKRAP KURS OVER FOR TYRKIET

Vi kan ikke være med til at betale til et samfund, der krænker menneskerettighederne og i øvrigt bruger milliarder på at føre krig mod sin egen befolkning. Derfor risikerer Tyrkiet, at kassen smækkes i, hvis ikke løfterne om bød og bedring bliver indfriet. Så hårdt trækker Freddy Blak og Kirsten Jensen linjerne op, efter at de tidligere i år overværede retssagen mod den danske statsborger Kemal Koc i Tyrkiet. Kemal Koc blev ganske vist løsladt, fordi beviserne var for tynde. Men forinden var han angiveligt blevet udsat for tortur, og efter »løsladelsen« blev han tilbageholdt af det tyrkiske fremmedpolit i endnu en nat »som den tyrkiske regerings gæst.« Næste møde i retten blev berammet til 19. september, men det er vist mere end tvivlsomt, om Kemal Koc møder op. »Umiddelbart var det selvfølgelig en lettelse for Kemal Koc at blive løsladt, men i virkeligheden er det urimeligt at udvise en mand,

der ikke er idømt nogen straf for noget kriminelt. Han vil måske aldrig igen kunne besøge sin familie,« siger Kirsten Jensen.

Kemal Koc er anklaget for, i Danmark, at have støttet en forening, der har bånd til den kurdiske løsrivelsesbevægelse PKK, som er ulovlig i Tyrkiet.

»I Europaparlamentet vedtog vi, at Tyrkiet skal overholde menneskerettighederne, hvis der skal følge penge med Toldunionen, og vi udsteder ikke tomme trusler. Vi har før blokeret penge til lande, der ikke behandler folk ordentligt,« siger Freddy Blak og nævner Syrien, Marokko og Israel som eksempler.

De to Europaparlamentarikere mener, at Tyrkiet langtfra er demokratisk nok til at blive optaget som medlem af EU, og de agter at gå videre med denne sag. »EU-Kommissionen har lovet at komme med en rapport om menneskerettighederne i Tyrkiet, før vi stemmer om budgettet til efteråret,« understreger Kirsten Jensen.

VI KRÆVER SANKTIONER MOD BURMA

Den burmesiske militærjunta viste sit rædselsfulde ansigt, da den danske konsul, James Nichols, døde. Han blev fængslet, fordi han havde for mange fax-maskiner, hød det sig. Europaparlamentet har, på foranledning af de danske socialdemokrater, vedtaget, at EU skal indføre økonomiske sanktioner mod Burma. »Hvordan kan den vestlige verden nøjes med at svare på juntaens nederdrægtig-

heder med kritisk diplomati, når styret fængsler de personer, som repræsenterer os,« spurgte Kirsten Jensen under debatten, hvor hun kraftigt opfordrede til en hård kurs over for det burmesiske styre. Kirsten Jensen, der også har forlangt en ny obduktion af James Nichols, foretoget af uafhængige retsmedicinere, hæfter sig ved, at Burmas oppositionsleder, Nobelpris-vinderen Aung San Suu Kyi, har opfordret til, at hendes land bliver isoleret.

»Vi bør følge den demokratiske opposition, der jo faktisk vandt et valg stort, i dens krav om stop for turister og investeringer i landet. Aung San Suu Kyi håber, at vi i vesten opgiver vort »stille diplomati« og i stedet indfører egentlige sanktioner,« siger Kirsten Jensen, der mødte den burmesiske oppositionsleders mand, Michael Arias, da han og deres søn på hendes vegne modtog Europaparlamentets menneskerettighedspris i 1994.

DEN SOCIALDEMOKRATISKE GRUPPE I EUROPAPARLAMENTET

DEN KOLDE KRIGS VARME KARTOFFEL

Ignalina-værket er en TRUSSEL MOD SINE OMGIVELSER

Af Niels Sindal

Europas største atomkraftværk, Ignalina i Litauen, ligner i dag mest af alt et skib, der skal hugges op. El-installationer hænger og stritter umotiveret, og flere steder er rørene »lap-pet« sammen. Det konstaterede jeg ved selvsyn, da jeg i fjor besøgte værket sammen med Europaparlamentets Baltikum-delegation.

Ignalina-værket blev oprindeligt bygget til at producere plutonium til atomsprængho-veder. I dag har værket to enheder i drift, og litauerne vil gerne bygge en tredje. Samti-dig er værket depotplads for brugt brændsel fra dengang, russerne producerede atom-våben på stedet.

Vestlige eksperters vurdering er, at værket højst kan klare otte år mere, men i Litau-

en holder man på, at Ignalina skal være et energicenter for alle tre baltiske lande. Mil-jøet går litauerne ikke så meget op i, de hæfter sig mere ved, at værket kan hente betydelige summer ved at sælge ener-gi.

Tikkende miljøbombe

Estere og letterne ønsker imidler-tid ikke, at Ignalina-værket skal være energicenter for hele Balti-kum, og værket udgør på mange måder en trussel. Det er en tik-kende miljøbombe, der samtidig sår splittelse mellem de tre balt-iske stater, og som desuden blo-kerer for udviklingen af mere miljøven-lige energiformer i området. For eksempel er man på vej med at få etableret en baltisk

energiring, der har til formål at udvikle mere miljøvenlige energiformer.

EU yder en økonomisk støtte til Litauen, der med tiden kan føre til, at Ignalina luk-kes. Derfor må vi også lægge pres på Lit-auen i perioden frem, til der skal tages endeligt stilling til værket fremtid.

I sidste ende kan konsekven-sen blive, at vor økonomiske støtte til Litauen helt må bort-falde, men så galt går det for-håbentlig ikke. EU og Balti-kum har en stærk, fælles inter-esse i at komme overens. Ikke bare af hensyn til miljøet, men også af hensyn til balternes ønske om medlemskab af EU - et ønske, som vi i Danmark helhjetret har bakket op.

STOP SÅ DEN SVINDEL

Af Freddy Blak

En miljøkatastrofe 1000 gange større end Tjernobyl truer Norges kyst og Barentshavet. Mindst 10 russiske atomreaktorer ligger nu på bunden af Barentshavet. Den dag, der går hul på posen, har vi en radioaktiv forurening i hele dette område.

Freddy Blak har sammen med sin konservative kollega, Christian Rosing, besøgt området ved Murmansk på Kola-halvøen i Rusland, og de to er ikke i tvivl om, at det er verdens største tikkende bombe, man her har med at gøre.

Under besøget fik de danske politikere et klart indtryk af, at ingen af de lokale myndigheder rigtig har styr på situationen. Tidligere blev atomaffaldet sendt til nedbrydning på anlægget Majak i Uralbjergene, men her kræver man nu betaling, og penge er ikke ligefrem en overskudsvarer i Nordflåden. Affaldet høber sig derfor op på kajerne rundt omkring i flådehavnene.

»Problemet med atomaffald på Kola-halvøen er så stort, at EU ikke kan løse det alene, men man må omgænge få kontakter i stand, så eksperter fra ind- og udland kan komme i gang med en langsigtet løsning,« siger Freddy Blak.

»Desuden er jeg foruroliget over, at den russiske stat tager skat og afgifter af de bevillinger og apparatur, som vi fra EU og andre vestlige organisationer skænker til at afhjælpe problemerne. Det vil vi ikke længere være med til, og vi skal lave en klausul, der siger, at hele det bevilgede beløb skal gå direkte til sit formål,« siger Freddy Blak.

Det er en skandale af kæmpe dimensioner, at der stadig ikke er gjort noget ved den svindel med EU's midler, der hærger det europæiske samarbejde. Gang på gang har jeg og andre medlemmer af Europaparlamentet talt med store bogstaver og krævet markante initiativer, men endnu er der ikke sket noget, der virkelig batter.

De officielle tal for omfanget af svig mod EU-budgettet blev i 1994 anslået til knap 7,4 mia. kroner. Men dette er kun toppen af isbjerget. Det skønnes, at helt op til 60 mia. kroner ikke administreres efter hensigten. Det svarer til 10 procent af budgettet - og de uofficielle tal for 1995 er stort set de samme!

Det er især landbrugsstøtten, der svindles med, hvilket er ganske naturligt, da den udgør omkring halvdelen af EU's samlede budget. EU yder eksportstøtte til landmænd, der eksporterer til lande uden for EU, men ved at forfalske dokumenterne er der mange, der får støtte til eksport til lande inden for EU. Og dette er blot et ud af flere eksempler på, hvordan der fuskes med landbrugsstøtten.

Højere prioritet

Bekæmpelsen af svig med EU-midler fik ganske vist en højere prioritet med Maastricht-traktaten. Svig mod EU-budgettet bliver nu sidestillet med nationalt skattesnyd, og Den Europæiske Revisionsret betragtes nu som en institution på lige fod med for eksempel EU-kommissionen. Det hjælper bare ikke særlig meget, for det, der virkelig er brug for, er en opstramning af kursen over for de enkelte medlemslande. De administrerer jo 80 procent af EU's

udgifter, men da det ikke er deres egne penge, gør de alt for lidt for at modvirke fusk og svindel.

Der er derfor brug for, at medlemslandene kan gøres individuelt, økonomisk ansvarlige for den svig, der finder sted i de enkelte medlemslande. Der bør falde bøder, og man må kunne skære i bevillingerne til de lande, hvor der fuskes. EU's administration bør til hver en tid kunne gå ind og checke, om der bliver svindlet.

Desuden er der brug for en vis harmonisering af straffelovgivningen i de enkelte lande, og straffene bør skærpes, så de får en mere afskækkende effekt. Endelig er der brug for en mere klar og tydelig lovgivning på området. Den dag i dag eksisterer der for eksempel ingen definition af svig mod EU's budget.

Forslag til stramminger er der masser af, men de bliver aldrig rigtig til noget. Gang på gang har det vist sig, at Ministerrådet ikke har haft den fornødne politiske vilje. Det var derfor befriende, at Poul Nyrup

Rasmussen bragte sagen op på EU-topmødet i fjor på Mallorca. Bekæmpelse af svindel må have top-prioritet på dette års regeringskonference og bør indgå i en kommende traktat.

TRANSITSVINDEL FOR OVER 100 MILLIARDER KRONER

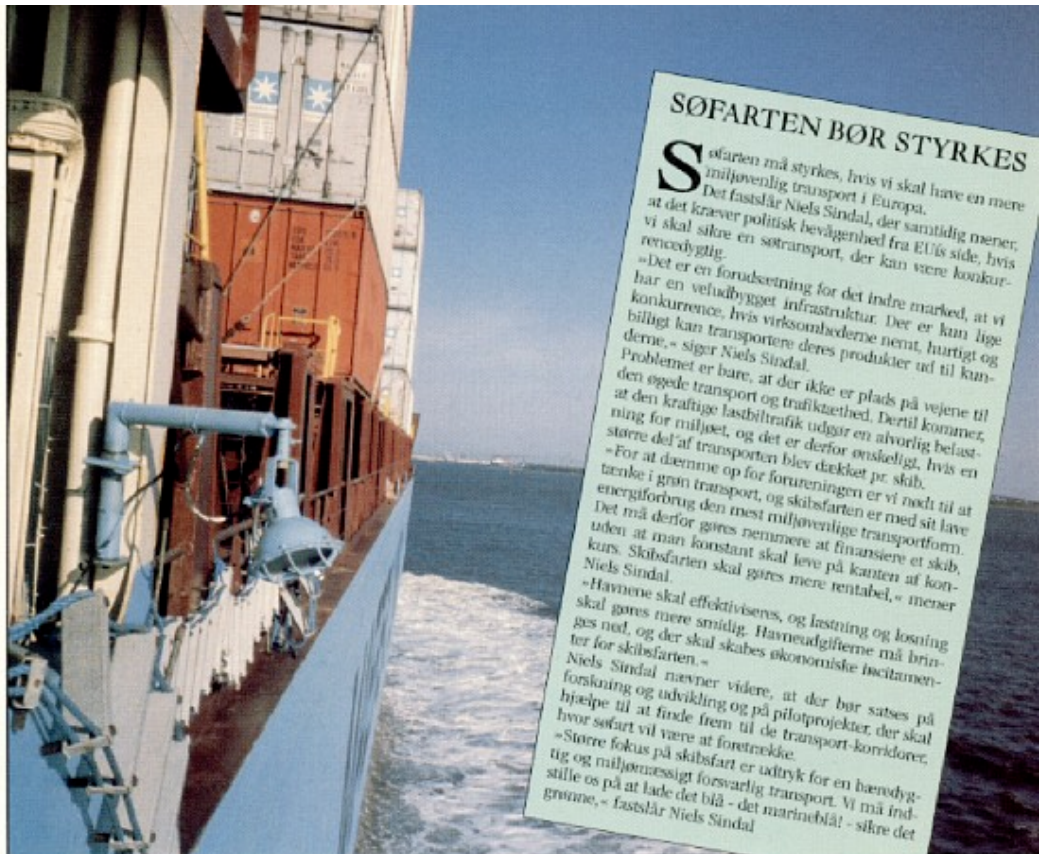
Af Freddy Blak

Organiseret kriminalitet skaber stigende problemer i speditionsbranchen. Forfalskede dokumenter, falske toldstempler og papirer samt lemfældig behandling af dokumenter er midler, der tages i brug, når der svindles med varer, der sendes over grænserne.

Sådan svarede den danske speditionsforening mig, da jeg i min egenskab som medlem af Europaparlamentets særlige undersøgelsesudvalg for svindel har undersøgt sagen og bedt om en redegørelse.

Det må være muligt at have et indre marked uden stigende svindel. Det er svært at stille noget op, når det er kriminalitet fra det hårdeste miljø, der er årsagen, men når svindlen skønnes til at være på mere end 100 milliarder danske kroner, må der gøres noget.

En af de ting, vi straks kan tage fat på, er at lave om på reglerne om, at der må gå op til 300 dage, inden toldokumenterne returneres til afsenderlandets toldmyndigheder. Den nuværende ordning opfordrer ligefrem til svindel.

SØFARTEN BØR STYRKES

Søfarten må styrkes, hvis vi skal have en mere miljøvenlig transport i Europa.

Det fastslår Niels Sindal, der samtidig mener, at det kræver politisk bevågenhed fra EU's side, hvis vi skal sikre en søtransport, der kan være konkurrencedygtig.

»Det er en forudsætning for det indre marked, at vi har en veludbygget infrastruktur. Der er kun lige konkurrence, hvis virksomhederne nemt, hurtigt og billigt kan transportere deres produkter ud til kunderne,« siger Niels Sindal.

Problemet er bare, at der ikke er plads på vejene til den øgede transport og trafikthed. Dertil kommer, at den kraftige lastbiltrafik udgør en alvorlig belastning for miljøet, og det er derfor ønskeligt, hvis en større del af transporten blev dækket pr. skib.

»For at dæmpe op for forureningen er vi nødt til at tænke i grøn transport, og skibsfarten er med sit lave energiforbrug den mest miljøvenlige transportform. Det må derfor gøres nemmere at finansiere et skib, uden at man konstant skal leve på kanten af konkurs,« skibsfarten skal gøres mere rentabel,« mener Niels Sindal.

»Havne skal effektiviseres, og lastning og losning skal gøres mere smidig. Havneudgifter må bringes ned, og der skal skabes økonomiske incitamenter for skibsfarten.«

Niels Sindal nævner videre, at der bør sættes på forskning og udvikling og på pilotprojekter, der skal hjælpe til at finde frem til de transport-korridorer, hvor søfart vil være at foretrække.

»Større fokus på skibsfart er udtryk for en bæredygtig og miljømæssigt forsvarlig transport. Vi må indstille os på at lade det blå - det marineblå! - sikre det grønne,« fastslår Niels Sindal.

VÆRFTSSTØTTEN MÅ AFLIVES

Af Niels Sindal

Sæt i forhold til indbyggertallet er Danmark det land i verden, hvor skibsbygningsindustrien har størst betydning. Og sammenlignet med vores EU-partnere er værfternes produktionsværdi pr. indbygger mindst dobbelt så stor i Danmark. Det fremgår af en undersøgelse, Skibsværftsforeningen foretog i 1993.

Det er således heller ikke for sjov, at vi i Danmark interesserer os så meget for skibsværfterne. Den danske skibsbygningsstrategi er ganske enkelt uovertruffen: Fra vikingeskibene til de miljørigtige dobbeltskrogede olietankere.

Denne tradition skal vi være stolte af - og vi skal værne om den.

Mange EU-landes tilsidesættelse af reglerne for statsstøtte til værfterne er nemlig medvirkende til, at der i disse dage spilles hasard med gode danske arbejdspladser.

Særligt for København er det betændt, at byens sidste store industriarbejdsplads, B&W, endte som offer for EU-kommissionens aldrig svigtende evne til at sætte kikkerten for det blinde øje, hvad fair konkurrence angår. Syge og dødsnærkede værfter i Spanien og det tidligere DDR modtager statsstøtte, der strider imod EU's regler.

Kommissionens adfærd inden for dette område er besynderlig. Blødsødenhed over for ikke-levedygtige skibsværfter er forbryderisk, når man tænker på, at de internationale markedsforhold - i særdeleshed konkurrencen fra Sydkorea og Japan - gør, at det kun er et begrænset antal skibe, der kan afsættes.

Og her må Kommissionen være benhård. Det er i helhedens interesse, at de dygtigste og mest effektive skibsbyggere får de ordrer, der tilkommer Europa. Så må de ikke-konkurrencedygtige skibsbyggere få støtte til uddannelse og til ombygning af produktionen. Alternativet er, at den europæiske værftsindustri som helhed bukker under i konkurrencen.

Førende på området

De danske værfter hører til de mest konkurrencedygtige i Europa. Vores teknologi og erfaring i forbindelse med bygning af

miljøsikre dobbeltskrogede tankskibe er førende på området. Og det er netop miljørigtige kvalitetsprodukter, EU skal overleve på i fremtiden. Evnerne har vi. EU har lagt rammerne for støtteordningerne. Den danske stat arbejder seriøst med forskellige finansieringsformer. Nu gælder det blot om at få de enkelte lande til også at overholde reglerne.

Det indre marked gør konkurrencen hårdere, men belønner dygtig faglig arbejdskraft. Socialdemokratiets synspunkt er derfor, at fair konkurrence er at foretrække for et system, hvor det er tilfældigt - og afhængigt af staternes kreativitet, når det gælder om at finde på kunstige værftsstøtteordninger - hvem der får ordrerne.

Vi får kun en flot bundlinie, hvis EU samarbejder om at lade de dygtigste, mest miljørigtige og mest effektive værfter konkurrere med Sydøstasien. Men desværre ser udviklingen ud til at gå i den modsatte retning, idet Kommissionen netop nu er under pres fra Tyskland og Frankrig, som mener, at der i visse tilfælde skal gives statsstøtte.

LANGSIGTET MILJØPOLITIK?

Af Kirsten Jensen

Forløbet efter de franske atom-prøvesprængninger sidste sommer viste, at EU ikke kan løse alle miljøproblemer. Efter tre måneders tovtrækkeri udtalte Jacques Santer på vegne af Kommissionen, at atomprøvesprængninger i almindelighed kan betegnes som »særligt farlige« i henhold til Euratom-traktatens Artikel 34. Men på baggrund af de oplysninger, den fik forelagt, kom Kommissionen frem til den enstemmige konklusion, at de franske atomprøvesprængninger ikke udgør nogen væsentlig risiko for stråling. De ekspertvurderinger, Kommissionen støttede sig

til, sagde sigar, at selv i det værste tænkelige tilfælde i forbindelse med de franske prøvesprængninger vil grundnormerne for bestråling stadig være respekteret.

Underlig prioritering

Den efterfølgende debat i Parlamentet viste dog, med stor tydelighed, at der skal mere til for at berolige Europas borgere. Eksempelvis var der flere medlemmer, som undrede sig over, at Kommissionen kunne udtrykke sig med så stor sikkerhed, når den ikke selv har haft adgang til Mururoa. Den socialdemokratiske formand for Europaparlamentets miljø-udvalg, Kenneth Collins, sagde, at »selv et relativt uskyldigt byggeri som en marina

eller en ny vej kræver en miljøvurdering. Men en prøvesprængning gør ikke! Er det ikke en underlig form for prioritering?»

Som svar på kritikken svarede Kommissionen, at der efter sprængningsserien vil blive sendt en ekspertgruppe til Fransk Polynesien, og miljøkommissær Ritt Bjerregaard sagde, at de langsigtede konsekvenser af prøvesprængningerne vil blive overvåget.

Netop de langsigtede muligheder for radioaktivt udslip vækker eksperternes bekymring. Men Euratom-traktaten er uklar. Det kan ikke være rigtigt, at vi kun har ansvar for miljø og sundhed på kort sigt, men ikke på lang sigt.

LEVERPOSTEJ OG KØDBOLLER

Af Kirsten Jensen

To sikre klassikere i en dansk suppegyde eller madpakke har været centrum for Europaparlamentets opmærksomhed: Kødboller og leverpostej. Kommissionen havde nemlig stillet forslag om at bevare traditionelle fremstillingsmetoder, men havde overset disse to charmerende produkter i vrirten af gåseleverpostej, bergkåse og sneglekonserves. Fidsen ved at være anerkendt som traditionel fødevarer er, at nationale myndigheder så kan bestemme, at fødevarer skal være fri for tilsetningsstoffer, altså skal fremstilles, sådan som man altid har gjort det.

Jeg svingede mig op til et kulturhistorisk forsvar for postej, sagde at dens udbredelse i Danmark er enorm, men at alle andre folk kan føle sig sikre: Disse varer er ikke nemme at eksportere. Da Parlamentet vedtog mine ændringsforslag, blev de accepteret af Ministerrådet.

Så langt, så godt. Men vi kunne også have reddet røgede fisk og ost fra uønskede tilsetningsstoffer, hvis myndighederne i Danmark havde været lidt mere oppe på dupperne og havde fortalt Europa-parlamentarikerne, at der var fare på færde. Folketingets Europa-udvalg baner snart med nye regler om samarbejdsmulighederne.

SKANDALØSE FORTI ELSER

Skandalen om den britiske ko-galskab er ikke slut. Meget tyder nemlig på, at

Kommissionen i årevis gav forkerte informationer og dækkede over problemerne for ikke at skade markedet for oksekød, mener Kirsten Jensen.

»Jeg synes, at Europa-kommissionen har lidt af et forklaringsproblem, hvis flere af dens ledende medarbejdere har været involveret i at dække over omfanget af ko-galskaben og dens mulige forbindelse til hjerneygdommen Creutzfeldt-Jakob hos mennesker,« siger Kirsten Jensen.

»Så sent som i juli stod Kommissionsformand Jacques Santer frem og bedyrede over for Europaparlamentet, at man så sandelig ikke havde dækket over problemets omfang, snarere tværtimod. Men nu dukker der dokumenter op, der tyder

på, at man af hensyn til de store lagre med oksekød ikke ville skræmme folk fra at spise oksekød.«

Forargeligt

Kirsten Jensen deltager i arbejdet i det undersøgelsesudvalg. Europaparlamentet har nedsat, som skal se på alle aspekterne ved ko-galskabsagen.

Ifølge et internt dokument fra Kommissionen, som er kommet frem i pressen, skulle Kommissionen have undervurderet sin pligt til at oplyse medlemsstaterne tilstrækkeligt om risikoen ved sygdommen BSE, der fremkalder ko-galskab. Kommissionen skulle endda have opfordret et medlemsland til ikke længere at offentliggøre resultaterne af sin forskning.

»Første gang, jeg hørte om forsøg på at dække over ko-galskaben, troede jeg ikke mine egne ører, men nu strømmer det ind med eksempler på, at dette faktisk er foregået,« siger Kirsten Jensen, der ikke lægger skjul på sin forargelse:

»Ingen myndighed kan have ret til at skjule oplysninger, der berører folks sundhed og i sidste ende kan være et spørgsmål om liv eller død for den enkelte.«

EU TIL KAMP FOR LIGESTILLING

Selv om vi i Danmark ofte bryster os af at være Europamestre i ligestilling, er det vel ingen hemmelighed, at vi også, som alle andre lande, har problemer. Det er derfor positivt, at EU nu går foran og forsøger at bidrage positivt til udviklingen hen mod fuld ligestilling mellem kønnene.

Sådan siger Freddy Blak, der som medlem af Europaparlamentets social- og arbejdsmarkedsudvalg har spillet en aktiv rolle i kampen for at sikre lige løn for lige arbejde på EU-plan.

Kommissionen har fornylig fremlagt et memorandum om, hvordan man kan fremme ligheden mellem de to køn. Forslaget indeholder mulighed for forbedring af grundlæggende statistisk information om kvinder og løn, udbredelse af oplysninger, uddannelse og juridiske skridt.

Omvendt bevisbyrde

»Desuden er vi meget glade for, at Europaparlamentet nu har foreslået, at Kommissionen skal gå endnu videre og foreslå omvendt bevisbyrde - det vil sige, at det i konkrete sager er op til arbejdsgiveren at dokumentere, at kvinder ikke diskrimineres,« siger Freddy Blak. I dag er det op til kvinderne at bevise, at de diskrimineres - at de rent faktisk ikke har fået den samme løn for det samme stykke arbejde, som en mand har udført.

Også på andre områder er der forskellige initiativer i gang for at styrke kvinders ligestilling. EU-Kommissionen har fornylig forpligtet sig til at integrere lige muligheder for mænd og kvinder i alle EU's politikker og aktioner.

Kommissionen vil indarbejde ligestilling i arbejdsmarkeds- og uddannelsespolitikken. Midlerne under strukturpolitikken skal målrettes mere, så pengene reelt fremmer kvinders beskæftigelsesmuligheder. Endelig skal Kommissionens egen personalepolitik tilpasses, så den fremmer en mere ligelig kønsfordeling.

STOR DANSK SEJR

Af Freddy Blak

Ofte bliver jeg spurgt, hvad det med den sociale dimension egentlig går ud på? Har den overhovedet noget konkret indhold?

Fornylig var jeg med til at sikre en stor dansk sejr på et område, der klar ligger inden for den sociale dimension. Det skete, da Europaparlamentet vedtog et udspil om forbedring af det psykiske arbejdsmiljø, som Kommissionen nu også har taget til sig. Udspillet mangler kun at blive vedtaget i Ministerrådet, men her skulle der ikke være nogen problemer.

Baggrunden for mit initiativ var, at arbejdslivet i dag er mere stressende end tidligere, og en stor del af folks sygefravær

er symptom på et dårligt psykisk arbejdsmiljø.

Den konkrete forbedring skal selvfølgelig sikres på den enkelte arbejdsplads, men arbejdsgiverne skal tvinges til at tage det psykiske arbejdsmiljø alvorligt. Det kan gøres ved, at man placerer, og prioriterer, det psykiske arbejdsmiljø på linie med det fysiske.

Den danske sejr bestod blandt andet i, at vi har fået det psykiske arbejdsmiljø med ind som en del af det fjerde handlingsprogram for sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen. Der er tale om et praktisk program, hvor målet er at støtte mønsterarbejdsplad-

ser, der arbejder med praktiske løsninger på problemer og risici på arbejdspladsen. Jeg opnåede opbakning fra parlamentet til, at arbejdspladserne skal opfylde krav om et forbedret psykisk arbejdsmiljø for at komme i betragtning til programmet.

STYRKET BESKÆFTIGELSE KRÆVER FÆLLES STRATEGIER

Af Niels Sindal

EU-samarbejdet har på mange måder været en kæmpe succes, der har bidraget til at sikre freden og desuden har skabt en hidtil uset velstand og udvikling i Europa.

Et område, hvor samarbejdet halter noget bagefter resultatmæssigt, er dog beskæftigelsen. Det er for dårligt, at vi i kredsen af medlemslande har en så høj arbejdsløshed, som det er tilfældet.

Den danske regering tog allerede under det danske formandskab i 1993 initiativ til, at EU's regeringschefer tog fat på en diskussion om, hvordan vi kommer arbejdsløsheden til livs i Europa. Siden har beskæftigelsen været et hovedtema på samtlige topmøder, og nu må tiden være moden til at komme med et konkret udspil, så befolkningerne kan se, at EU drejer sig om andet end blot tomme ord.

Dette betyder dog ikke, at vi hovedkulds afgiver national suverænitet på vitale områder. Statsminister Poul Nyrup Rasmussen har nemlig understreget, at beskæftigelsen skal forblive et

nationalt ansvar, og at der ikke skal overføres kompetence til EU. Samarbejdet skal tage sit udgangspunkt i, at det er suveræne stater, der gennem frivillighed udnytter de gensidige fordele ved at koordinere deres indsats for beskæftigelsen.

Fælles strategi

Hvis landene trækker i samme retning og på samme tid investerer i uddannelse, forskning, små og mellemstore virksomheder, grønne job, orlovordninger og infrastruktur, kan vi skabe en masse arbejdspladser.

Rent praktisk kan koordineringen foregå ved, at man udveksler informationer om, hvilke initiativer man har undervejs, og om hvordan det går med dem.

For mig som dansk socialdemokrat er det klart at se, at de politiske anbefalinger, som Parlamentet er kommet med, svarer meget nøje til det, den danske regering har foreslået og fået opbakning til på en række EU-topmøder. Det er på tide, at vi koncentrerer os om at styrke en udvikling, der virkelig kan sætte Europa i gang - en fælles strategi for den økonomiske politik i de enkelte lande, der på sigt kan komme arbejdsløsheden til livs.

ØGET REGIONALISERING ER VEJEN FREM

Af Niels
Sindal

Det vigtigste punkt på regeringskonferencen, som er i fuld gang, er udvidelsen af EU med de øst- og centraleuropæiske lande. Når denne udvidelse engang er gennemført fuldt ud, vil EU bestå af helt op til måske 30 medlemslande.

Med den indretning, EU har i dag, vil en sådan udvidelse betyde, at vi får en dobbelt så stor revisionsret og domstol, et parlament med omkring 1000 medlemmer, 30-35 kommissærer, et dobbelt så stort ministerråd

og måske op til 40.000 embedsmænd... Det giver sig selv, at dette ikke kan lade sig gøre - det er nødvendigt med traktatændringer, hvis vi skal have samarbejdet i et udvidet EU til at fungere.

Der cirkulerer i disse måneder mange gode forslag til, hvad der skal gøres. Nogle foreslår at begrænse antallet af medlemmer af Europaparlamentet til 700, at omfordele stemmereglerne i Ministerrådet til fordel for de større lande, at indføre senior- og juniorkommissærer, at forenkle beslutningsprocedurerne, og meget andet. Jeg finder det afgørende, at man gør sig nogle overvejelser om, hvordan en så stortstilet udvidelse som den, der lægges op til, skal kunne lade sig gøre.

Regionale kraftcentre

Jeg er ikke modstander af udvidelsen - tværtimod! Som formand for parlamentets interparlamentariske delegation for de baltiske lande er der intet, der ville glæde mig mere end at se disse tre stater opnå

fuldgyldigt medlemskab af EU. Men for mig at se bliver det umuligt at få op til 30 forskellige synspunkter til at gå op i en højere enhed i en lang række spørgsmål. Selv med nogle af de traktatændringer, der lægges op til, vil der være en risiko for, at det fremtidige samarbejde bliver præget af træghed og mangel på handlekraft.

Denne regeringskonference bør derfor beslutte, at det mere regionale samarbejde skal udvikles i Europa, idet nogle grupper af lande har samme interesser. Der eksisterer fællesnævner som kultur, arbejdsmarkedspolitik, transport, ressourceudnyttelse osv., som binder landene sammen. Ved at stimulere det regionale samarbejde kan vi forbedre opgaveløsningen i Europa.

Det bliver spændende at se, hvordan udvidelsen kommer til at blive gennemført i praksis. Tankerne om udviklingen af mere regionale kraftcentre er et bidrag til en debat om udvidelsen og om, hvordan vi ønsker, det fremtidige samarbejde i Europa skal fungere.

MIDDELALDERFORHOLD PÅ GRÆSKES SINDSSYGEHOSPITALER

Der hersker middelalderlige tilstande på de græske sindssygehospitaler. Og det på trods af, at EU har givet omkring 1,2 milliarder kroner for at forbedre patienternes forhold. Penge, som ikke er kommet de sindssyge til gode, men som græske politikere og embedsmænd har svindlet med i stor stil. Det siger Freddy Blak, der i fjor dukkede uanmeldt op på »Afdeling 11« på hospitalet i Dafni ved Athen.

»Jeg har tidligere besøgt dette hospital, og jeg kunne se med det samme, at der overhovedet ikke er sket nogle af alle de forbedringer, som grækerne har fået penge til at gennemføre,« siger Freddy Blak.

»For vi, der er opvokset i det danske velfærdssamfund, er det svært at begribe, hvilke forhold mennesker lever under på sådan et sted. Folk bliver lænket til træstammer og bænke, og nogle ligger i deres egen

afføring.« Freddy Blak fortæller, at kun de aller dårligste patienter får lov til at opholde sig på en af de to sovesale - resten er sendt ud i det gode vejr med en sol, der bager ned fra en skyfri himmel fra morgen til aften.

»Visse steder var der da sket små forbedringer, men for de svageste grupper - dem, som grækerne kalder menneskeligt affald - var forholdene de samme,« mener Freddy Blak.

Korrupte grækere

Men kan vi overhovedet tillade at blande os i, hvordan grækerne behandler deres sindslidende?

»Ja, når vi ekstraordinært har ydet over en milliard kroner til forbedringer af de græske sindssygehospitaler - på trods af, at det er et område, som ikke er omtalt i nogen EU-traktat - så kan og skal vi selv-

følgelig blande os. Jeg vil simpelthen ikke finde mig i, at EU-midler, som skal gå til at hjælpe nogle stakkels sindssyge, ender i lommen på korrupte græske magthavere,« fastslår den danske EU-parlamentariker.

Han er godt tilfreds med, at EU nu har besluttet sig for at undersøge denne sag nærmere.

»Tidligere har Grækenland måttet betale penge tilbage til EU, fordi de ikke var blevet brugt som aftalt, og det hjalp faktisk i nogle år. Nu er det igen på tide, at vi taler med store bogstaver over for grækerne - der må rulle hoveder på både politikere og embedsmænd,« siger Freddy Blak.

Han vil dog ikke støtte, at EU helt fjerner pengene til de græske sindssygehospitaler - for så vil der højst gå tre måneder, før alle institutionerne for sindssyge i Grækenland ser ud som »Afdeling 11« i Dafni.

FORBUD MOD RÆVESAKSE

En forordning fra 1991 skulle træde i kraft i 1995 og forbyde rævesakse i EU og import af skind fra 13 dyrearter, medmindre eksportlandet har forbudt rævesakse eller

anvender internationalt anerkendte standarder for »human« fangst. Kommissionen gennemførte dog ikke forordningen, selv om der ikke er aftalt »humane« fangststandarder. Europaparlamentet har kritiseret Kommissionens forsømmelse og vil nu indføre en tidsgrænse for forhandlinger. Ellers skal forbudet træde i kraft.

»Vi står i et dilemma. Vi vil ikke skade de

oprindelige folks interesser, som det skete, da babysealskind blev forbudt, og al sælskind og dermed det grønlandske samfund rammes. Til gengæld har regeringer som den canadiske og amerikanske smølet ud over alle grænser. De har reelt ikke villet finde alternativer til rævesaksen. Vi stemte derfor for betænkningen, for ellers havde vi støttet dem, der støtter rævesaksen,« siger Kirsten Jensen.

OMBUDSMANDEN - EN STYRKELSE AF EU-DEMOKRATIET

Af Freddy Blak

Danmark var det første land i verden, der fik en ombudsmand. Så det gav sig selv, at vi helhjertet støttede beslutningen for nogle år siden om, at også EU skulle til at have sig en ombudsmand.

Den 27. september 1995 valgte Europaparlamentet den tidligere finske ombudsmand, Jacob Söderman, til jobbet, og han tiltrådte sit hverv samme dag.

Ombudsmanden skal hver år aflægge en rapport om det forløbne års arbejde på hans kontor, og Jacob Söderman har da også indleveret en rapport om de godt tre måneder, han nåede at være i gang i 1995.

Selv om rapporten i sig selv er lidt tynd på sager, er den interessant læsning, for den giver nogle fingerpeg om, hvordan ombudsmands-institutionen fungerer.

Inden man beslutter sig for at klage over et eller andet, skal man gøre sig klart, at Ombudsmanden kun kan behandle sager om fejl og forsømmelser begået af EU's institutioner og deres organer. Der bliver indgivet masser af klager over fejl begået af de enkelte landes egne institutioner, og det er det rene spil af Jacob Södermans arbejde.

Stof til eftertanke

Det nytter heller ikke noget at klage over rent politiske beslutninger, hvor uenig man end måtte være i dem. Hvis man for eksempel er oprevet over, at EU vil forbyde børnearbejde, nytter det ikke noget at klage til ombudsmanden - for der tale om en politisk beslutning, og så må man altså gå til sine politikere!

Ved udgangen af 1995 havde ombudsmanden modtaget 298 klager, hvoraf han havde nået at behandle 131. 80 procent af disse klager måtte han uden videre afvise, fordi de handlede om nationale institutioner, eller fordi de drejede sig om egentlige politiske beslutninger.

Disse tal er bekymrende og bør give stof til eftertanke. For når man spilder ombudsmandens tid, går det ud over alle andre, der jo så må vente det længere på at få deres, måske berettigede, klage behandlet.

Jeg er dog ikke i tvivl om, at efterhånden som denne institution har eksisteret i længere tid, og flere folk hører om den, vil antallet af klager uden kød på falde. Den Europæiske Ombudsmand er bestemt en forbedring af demokratiet i EU, som vil medvirke til at gøre EU-systemet mere gennemsigtigt for den enkelte borger.

Så klag endelig, hvis du føler grund til det. Derved er du faktisk med til at få ændret de bureaukratiske procedurer, der skader demokratiet i Europa, og dermed skader det europæiske samarbejde som sådan.

STØRRE DEMOKRATI OG ÅBENHED

Mere demokrati og større åbenhed er en nødvendighed, hvis EU skal have folk med sig og ikke imod sig.

Sådan lyder meldingen fra det danske medlem af Europaparlamentet, Kirsten Jensen, der kæder spørgsmålet sammen med den kommende udvidelse med de øst- og centraleuropæiske lande.

»Det er en kæmpe udfordring at skulle udvide EU med disse nye demokratier. Hvordan skaber vi en konstruktion, hvor demokrati og åbenhed er i højsædet, når vi bliver helt op til måske 27 medlemslande,« spørger Kirsten Jensen.

Åbenhed er et bærende element i ethvert demokrati, men allerede her kniber det gevaldigt inden for EU-systemet. Tænk bare på EU-Kommissionen, som er kendt for sin notoriske lukkethed.

»Lovgivningsprocessen er ikke særlig gennemsigtig, og derfor kræver vi, at Kommissionen skal fortælle, hvem den har talt med. Borgerne skal have mulighed for at finde ud af, hvem der har indflydelse på Kommissionen og dermed på EU's beslutninger,« siger Kirsten Jensen.

Hun er stærkt optaget af, hvordan man kan sikre, at EU er beslutningsdygtigt, når der bliver helt op til måske 27 medlemslande, uden at det går ud over demokratiet.

»En af vejene kan være, at de nationale parlamenter sikres en større indflydelse på deres regeringers EU-politik, på samme måde som Folketinget har indflydelse gennem Europa-udvalget. Derved er der nogle, som har hånd i hank med, hvad der foregår,« siger Kirsten Jensen. Hun forudser endvidere, at der vil komme en øget brug af flertalsafgørelser.

»I et megastort EU er flertalsafgørelser simpelthen en nødvendighed, hvis vi skal sikre en vis beslutningskraft,« mener Kirsten Jensen.

»Vi kan ikke bevare princippet om enstemmighed på så mange områder, når så mange vidt forskellige lande skal træffe fælles beslutninger. Til gengæld tror jeg også, at vi vil få flere minimumsbestemmelser, hvor det enkelte land selv kun have skrappe regler - som vi allerede kender det fra miljøområdet.«

STRAMMERE REGLER FOR GODKENDELSE AF KEMIKALIER

Kirsten Jensen er godt tilfreds med, at hun i april i år fik Europa-parlamentet til at vedtage sin betænkning om at skabe fælles regler for aktive biocider og at etablere regler for markedsføring af produkter, der indeholder biocider.

Samlet kan biocider beskrives som ikke-landsbrugsmæssige pesticider, og de biocidholdige produkter bruges til at bekæmpe organismer, der er skadelige for dyrs og menneskers sundhed, og organismer, der skader naturlige eller forarbejdede produkter.

Det direktiv, som Kirsten Jensens betænkning behandler, bidrager til at skabe klarhed over, hvilke kemikalier der bruges i EU.

»Der siges at være 100.000 forskellige kemikalier på markedet, men kun få har været igennem et godkendelsessystem med risikovurdering. Med dette forslag vil flere stoffer skulle godkendes, hvilket i sig selv er positivt,« mener Kirsten Jensen.

De nye regler vil betyde, at et biocidholdigt produkt kun må markedsføres, hvis det er godkendt af de enkelte landes myndigheder. Kirsten Jensen understreger derfor behovet for, at de nationale myndigheder har tilstrækkelig information til at kunne tage ordentlig stilling til de enkelte produkter.

»Desuden har vi sikret, at de farligste stoffer ikke kommer på markedet, hvis der findes et mindre skadeligt stof, der kan bruges til samme formål,« fortæller Kirsten Jensen.

»Som ordfører for sagen har jeg haft kontakt til mange lobbyister, og gennem hele forløbet har vi lyttet til alle argumenter, blandt andet dem, der gik på, at vi ikke kan stille skrappe krav til os selv, end andre gør, i en verden med international handel. Dertil må jeg sige, at vi jo må starte et sted, hvis der skal ske forbedringer for miljøet,« siger Kirsten Jensen.

SLAGET OM FREMTIDENS MAD

Europaparlamentet behandlede tidligere på året Ministerrådets fælles holdning om gensplejede fødevarer og levnedsmiddel-ingredienser, såkaldt novel food. Den borgerlige fløj forhindrede Europaparlamentet i at ændre forordningen afgørende i en mere forbrugervenlig retning, sådan som socialdemokraterne og et flertal i Danmark havde ønsket.

»Jeg er ked af, at det gik, som det gik,« siger Kirsten Jensen, der er næstformand i miljø- og forbrugerbeskyttelsesudvalget.

Hun hæfter sig dog ved, at seks ændringsforslag trods alt kom igennem, heriblandt at ikke alene ændrede tomater, men også ketchup af gensplejede tomater skal mærkes.

»Men et hovedproblem er, at der er så stor uenighed om, hvad mærkning skal bruges til. Nogle mener, at kun det, der indeholder en sundhedsrisiko, skal mærkes. For os andre er mærkning en generel vejledning til forbrugerne, som også gerne må omfatte produktionsmetoden,« siger Kirsten Jensen.

Sagen om novel food er gået videre til Ministerrådet, der skal nå til enighed med Parlamentet, før der overhovedet kommer nogen EU-regler på området.

AFSKAFFELSE AF TOLDFRIT SALG TRUER FÆRGEFART

Europaparlamentets Intergruppe for toldfrit salg blev fornylig, på Niels Sindals og Freddy Blaks opfordring, hasted kaldt til møde, efter at kommissionen for told- og skattesager, Mario Monti, havde fastslået, at der var planer om at afskaffe det toldfrie salg i EU inden 1. juli 1999 som en del af det indre marked.

»Afskaffelse af det toldfrie salg i EU vil betyde 10-12.000 arbejdspladser alene i Danmark,« fastslår Niels Sindal.

»Vi er ikke enige med direktør i Dansk Handel og Service, Kim Munch Lendal, der udtaler, at når det toldfrie salg ophører, vil det blive overført til almindelige butikker.« Freddy Blak er enig:

»Alene i Storstrøms amt drejer det sig om 575 fuldtids HK-stillinger på Rødby-Puttgården overfarten. Og med specialkendskab til lokalområdet ved, hvor meget det betyder, og at det ikke er muligt at anvise andre job,« mener Freddy Blak.

Lukningstruede

De to Europa-parlamentarikere siger begge, at en stor del af indtægtsgrundlaget for mange færge- og flyruter dækkes ind ved hjælp af det toldfrie salg, hvilket giver billigere billetpriser til forbrugere og rejsende.

»Mange af de transportkorridorer, vi kender i EU i dag, er stærkt afhængige af at skaffe sig ekstra indtægter. Derfor må man være klar over, at det kan få vidtrekkende konsekvenser, hvis man afskaffer denne ekstra indtægtskilde fra den ene dag til den anden. Omkring 15-20 færgeforbindelser i hele EU vil i givet fald være lukningstruede,« siger Niels Sindal.

Han mener, det vil betyde, at hele mønstret for både passager- og varetransport vil ændre sig. I værste fald vil denne fragt blive overført til lastvognstransporter på de i forvejen overbelastede veje.

»Derfor må vi forvente, at Kommissionen kommer med et udspil til, hvordan EU's færger fremover skal kunne klare sig i konkurrencen. Indtil man har fundet en løsning, er det nødvendigt at opretholde det toldfrie salg,« siger Freddy Blak.

ALLE VEJE FØRER TIL ROM MYTE ELLER REALITET?

Af Niels Sindal

Europa står over for store transportudfordringer i disse år.

15 lande skal samarbejde om at få bragt gods og personer rundt i EU-landene så smidigt som muligt. Derfor har man vedtaget de transeuropæiske transport-netværk. Rådet, Kommissionen og ikke mindst Europaparlamentet har i fællesskab besluttet et sæt retningslinier, der skal danne grundlag for udviklingen på Europas transportnet på tværs af grænserne.

Der skal fremover ske en bedre sammenkobling både inden for de enkelte transportformer og imellem forskellige transportformer.

Men netop den kombinerede transport og det potentiale, der ligger i den kystnære skibsfart, er ofte blevet overset.

Rimelige krav

Derfor er det også med stor glæde, at vi kan konstatere, at Europaparlamentets forslag om at lade short sea shipping aflaste landevejstransporten kom med i slutdokumentet.

Det har været nogle seje forhandlinger mellem Rådet og Parlamentet, og der har været problemer, der skulle overvindes.

Alt i alt kan vi i Europa-Parlamentet være tilfredse med, at vi fik Rådet til at bøje sig på to afgørende punkter, hvor der har været uenighed. For det første er det nu sikret, at samtlige af disse infrastruktur projekter skal gennemgå en miljøvurdering, før de føres ud i livet.

For det andet fik vi igennem, at Europa-Parlamentet fremover skal konsulteres, når det gælder selve udformningen af projekterne, hvilket kun er rimeligt krav, hvis man vil have folkelig opbakning.

FREDDY HJÆLPER SYGE BØRN

En person, der glimrer ved sit fravær her på Socialdemokratiets kongres, er Freddy Blak. Den danske Europaparlamentariker er - på cykeltur!

Hver måned flytter Europaparlamentet fra Strasbourg til Bruxelles og tilbage igen, hvilket koster millioner og atter millioner. «Vi var imidlertid en gruppe, der kom på den skøre idé, at i stedet for at det skulle koste penge, skulle det give penge at flytte fra Bruxelles til Strasbourg. Penge, som skulle gå til et godt formål,» beretter Freddy Blak.

Som sagt, så gjort. Den knap 500 kilometer lange tur fra Bruxelles til Strasbourg skal tilbagelægges på cykel, besluttede Freddy Blak sammen med overlæge på Rigshospitalets Børneafdel., Henrik Hertz, og pressefotograf Finn John Carlsson.

Sammen gik de i gang med at få fagforeninger og firmaer til at sponsorere turen, og pengene, der bliver samlet ind, skal gå til de leukæmiramte børn, som er samlet i København, Århus, Odense og Aalborg, samt til Børnecancerfonden.

Børne-weekender

«Jeg er overrasket over, hvor mange der egentlig gerne vil være med til dette arrangement. Og jeg er stolt over at have 19 rytterere klar til løbet, som vi har døbt »Tour de la Sœur«,» siger Freddy Blak.

Løbets titel skulle, frit oversat, betyde »Svedturen,« og dets rute går fra Belgien gennem Luxembourg til Tyskland og slutter i Frankrig.

«Det bliver en rigtig hyggelig tur,» fortæller Freddy Blak. »Danmarks ambassadør, Skytte Christoffersen, starter løbet i Bruxelles den 12. september klokken 9, og vi kommer til Strasbourg den 15. september,

hvor byens borgmester og medlem af Europaparlamentet, Catherine Trautmann, modtager deltagerne ved parlamentsbygningen.»

Her vil det så blive afsløret, hvor mange penge der er samlet ind til det gode formål. «En gang imellem arrangeres der børne-weekender for de børn, som er i behandling på landsplan, og en del af pengene skal bruges til lidt underholdning eller lignende ved et sådant arrangement,» siger Freddy Blak.

«Derudover vil vi give et kontant beløb til forskningen. Det bliver via Børnecancerfonden, der blev stiftet sidste år med det formål at støtte forskning og informationsvirksomhed vedrørende børnecancer og aktiviteter for causersyge børn og deres nærmeste. På den måde tror vi, at vores støtte kommer ud til flest mennesker,» slutter Freddy Blak.

EN KO VAR ALT, DER SKULLE TIL

Af Freddy Blak

Nødhjælp er mange ting, og det behøver ikke altid at være forbundet med store hjælpeorganisationer, tungt maskineri og dyr administration. Det har jeg oplevet på mine besøg i Albanien, Europas absolut fattigste land.

De fleste af de millioner af ECU, som EU har spenderet i Albanien, er forsvundet i den blå luft eller brugt til indkøb af for eksempel dåsemad med en 13 år gammel udløbsdato.

Men på et af mine besøg dernede fik jeg kontakt med en dansk pædagog, Vivian Kruse, der havde opbygget en børneinstitution i Skhoder i det nordlige Albanien. En del af hendes indsats bestod i at besøge de hjem, hvor børnene på institutionen kom fra.

Et af disse hjem tilhørte bonden Kadri Mazdarir, der boede i en ussel hytte i bjergene uden for Tirana sammen med sin kone og deres seks børn. Deres hjem var brændt ned, og familien havde solgt alt, hvad de ejede, deriblandt to køer og et par får, for at få råd til det daglige brød. Nu sad de tilbage i en lille hytte på seks kvadrater. Deres eneste håb og trøst i tilværelsen var Allah og Koranen.

Et fantastisk syn

Da jeg så disse forhold, besluttede jeg mig for at prøve at hjælpe familien. Jeg købte en ko, som jeg forærede den fattige familie - min eneste betingelse var, at de skulle give den navnet »Polle!«

Godt et år senere var jeg tilbage i Albanien, og jeg ville ikke tage derfra uden lige at hilse på og se, hvordan det gik med familien. Det var et fantastisk syn, der mødte mig: Hytten i bjergene var forladt til fordel for et bedre hjem i nærheden af Tirana. Kadri havde fået job som nattevægter hos en virksomhed, der havde sikret dem tag over hovedet. Børnene var nu renvaskede og i rent tøj.

Polle stod i sin stald og havde det fint. Den leverer omkring 15 liter mælk om dagen, og det er nok til, at familien kan klare sig.

Historien er et fint eksempel på, hvor lidt der skal til for at give mennesker en håndsrekning, så de kan få et bedre liv. Alting behøver ikke gå igennem store organisationer med et tungt bureaukrati. Vi kan allesammen gøre en forskel, overalt hvor vi kommer frem.

DEN SOCIALDEMOKRATISKE GRUPPE I EUROPA-PARLAMENTET

Ansvarshavende iflg. medieloven: Kirsten Jensen • Redaktion: Jonas Heltberg

• Lay-out: PH Grafik • Tryk: ScoopTryk

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk